

TWAALFHONDERD GEDUPERDEN

FIOD: onderzoek naar fraude Car Driver Deals

De opsporingsdienst FIOD is een strafrechtelijk onderzoek gestart naar autoleasefirma Car Driver Deals uit Maasbracht. De eigenaren Geert (63) en Jan (61) G. zouden ruim 1200 klanten voor in totaal €11 miljoen hebben gedupeerd. Dat meldt De Limburger. De broers houden zich al tien maanden schuil voor boze schuldeisers. Lang konden de broers, die tegen een stuntspruis huurauto's aanboden, maar die wel vooruit betaald moesten worden, buiten het vizier van de financiële opsporingsdienst blijven. Gedupeerden, die in sommige gevallen tienduizenden euro's kwijtraakten, klaagden volgens De Limburger dat de beide broers na de ineenstorting van hun autobedrijf in de zomer van 2021 niet strafrechtelijk werden vervolgd. Nu is dan in ieder geval een onderzoek naar het autobedrijf gestart, meldt een FIOD-woordvoerder aan De Limburger, zonder op verdere details in te gaan.

'ONZINNIG PLAN'

ProRail wordt ambtelijk

Openbaar vervoerbedrijven zijn faliekant tegenstander van het plan om van spoorbeheerder ProRail (nu nog een vennootschap) een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) te maken. Een wetsvoorstel daarvoor moet worden ingetrokken, zo stellen de partijen in een brandbrief aan de Tweede Kamer. „Het is een onzinnig plan”, meent OV-NL. Er is grote vrees dat er veel meer belastinggeld nodig zal zijn, terwijl er geen trein extra

door gaat rijden. Ook in de coalitie van VVD, D66, CDA en CU is nog verdeeldheid. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) tracht al jaren de structuur van ProRail om te gooien.

GASCRISIS

'Houd Groningen open'

Het grote Groningen-gasveld kan met de huidige energiecrisis en oorlogssituatie in Oekraïne niet op slot. Bedrijven en energieanalisten noemen het onbegrijpelijk dat staatssecretaris Vijlbrief (Mijnbouw) volgend jaar stopt met de gaswinning. „Het gas uit het Groningen-veld zal ons nog behoorlijk goed van pas komen bij een energietekort”, zegt Hans Grunfeld namens grootverbruikers, verenigd in de VEMW. „Het nu bij voorbaat uitsluiten van dat gebruik is buitengewoon onverstandig.” Vijlbrief legde ook het advies van de Gasunie om het Groningen-veld langer open te houden naast zich neer.

Als gevolg van leegstand halen veel gemeentes winkelmeters uit de markt door panden een andere bestemming te geven. FOTO ANP/HH

Reanimatie van het winkelhart hard nodig

Winkelen combineren met cultuur, zorg, wonen en diensten

door Pascal Kuipers

OOSTERHOUT • Het winkelhart in veel binnensteden loopt kans op een infarct. Door vergrijzing en de opkomst van online, groeit de leegstand. Een neerwaartse spiraal dreigt, dus moet de binnenstad op de schop.

Met veel te veel winkels bij hoge woningnood, ligt de oplossing voor de hand. Maar de ombouw van winkelen naar wonen, is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Woensdag vergadert de Tweede Kamer hierover. „Er is een budget van €100 miljoen, maar het vijfvoudige is nodig”, zegt de woordvoerder van INretail, de organisatie voor ondernemers in de non-food. „Naast winkelen en horeca moet het stadshart groener worden, met meer voorzieningen als cultuur, zorg, wonen en gemeentelijke diensten.”

Leegstand

Dat begrijpt de Noord-Brabantse gemeente Oosterhout. In 2017 voorspelde deze gemeente een leegstand van zo'n 8000 m² in 2020. „Het bleek 12000 m² te zijn, 19% van onze winkelruimte”, zegt Edgar Blokker, projectleider bij de gemeente. „Bij niet ingrijpen zou het 33% worden. Leegstand trekt leegstand aan.” Oosterhout greep haar kans en kocht in 2020 een in verval geraakt winkelcentrum in het stadshart. Hier bouwt de gemeente een nieuw stadskantoor en ontwikkelt het tevens woningen. „We moeten nog eens 6 tot 10000 m² winkelruimte transformeren”, zegt Blokker.

Winkels leveren meer op dan woningen, dus pandeigenaren staan op de rem. „Dat beeld kantelt”, stelt Arjen Ouwehand, senior sectoranalist vastgoed bij Rabobank. „Vaste huurovereenkomsten met bewoners bieden stabiliteit. De stijging van de woningwaarde werkt ook mee, maar aan de andere kant remmen stijgende bouwkosten en schaarste aan werkluide transformatie weer af.”

Wonen bij winkels is aantrekkelijk, stelt Ouwehand. „Zeker in goed bereikbare stadscentra met goede voorzieningen. Maak een plan, concentreer leegstand op locaties waar je nieuwe wo-

ningen en appartementen kunt bouwen. Dan kun je de ondernemers concentreren in aantrekkelijke winkelgebieden.”

„Per wijk en per straat in de binnenstad maken we ontwikkelplannen met pandeigenaren en ondernemers”, zegt Roos Vermeij, wethouder wijkken en kleine kernen in Rotterdam. „Welke winkelpanden we transformeren en welke functies we nog missen. We kopen panden op, om door te verkopen aan eigenaren die deze functies kunnen invul-

len. Aan de Beijerlandse laan hebben we geïnvesteerd in 10 winkelpanden die nu worden bewoond.” Bewoners worden gehoord, benadrukt Vermeij. „Vanwege de overlast hebben we dark stores (magazijnen van flitsbezorgdiensten, red.) even on hold gezet. We wijzen gebieden toe waar ze in de toekomst wel mogen komen. Flitsbezorgers houden wij niet tegen, maar het moet wel in overleg met ons. De markt reguleert zich niet zelf. Je moet als overheid altijd de regie houden.”

INFLATIE VREET KOOPKRACHT: 'WE WORDEN ARMER'

door Dorinde Meuzelaar

AMSTERDAM • De torenhoge inflatie? We kunnen er maar beter aan wennen. Volgens economen is er weinig aan te doen, niet door de overheid en niet door de Europese Centrale Bank (ECB). „We worden hierdoor armer.”

Dat zegt Coen Teulings, voormalig directeur van het Centraal Planbureau (CPB). Hij is een van de economen die woensdag een toelichting op de torenhoge inflatie geeft tijdens een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer. Heel veel kan de regering volgens Teulings niet doen aan de gestegen energieprijzen, waardoor de inflatie is opgelopen tot 11,9%.

„De regering kan mensen marginaal tegemoet komen, bijvoorbeeld door de accijns op benzine te verlagen. Maar het is uitgesloten dat je alle pijn kunt wegnemen.”

Die fout is volgens Teulings wel in de jaren '70 en '80 gemaakt, toen de inflatie ook hard opliep door de stijgende olieprijs. Ook nu zijn het hogere energieprijzen die het leven veel duurder maken. Dat werd destijds opgevangen door de automatische prijscompensatie: lonen stegen in hetzelfde tempo mee met de inflatie. De hogere lonen dreven de prijzen verder op. „Dat leidde tot stagflatie. We kunnen er niet omheen dat de hogere energieprijzen onze koop-

kracht aantasten. Dat is een harde woedenschap. Je kunt boos worden op Pöe-tin, die dit heeft veroorzaakt, maar het maakt de rekening niet lager.”

Ook hoogleraar monetair economie Casper de Vries (Erasmus Universiteit), die eveneens deelneemt aan de Tweede Kamer-sessie, denkt dat Den Haag de historisch hoge inflatie niet kan compenseren. „We worden hier armer door. Het kabinet kan wat hervorderen, om de klap voor de laagste inkomens te verzachten. Maar de taart die te verde-len is, is kleiner.”

En dat betekent koopkrachtverlies en een economische terugval. De Vries verwacht zelfs dat

Rekenkamer: Belastingdienst faalt op alle fronten

'Schijnzelfstandigheid nauwelijks aangepakt'

door Connie de Jonge

DEN HAAG • Zzp'ers worden steeds minder gecontroleerd en bedrijven die vakmensen inhuren doen wat hen het beste uitkomt. Dat constateert de Rekenkamer in een rapport over de aanpak van schijnzelfstandigheid. De Belastingdienst controleert al jaren amper of iemand echt zzp'er is.

Het kabinet beloofde kwaadwillenden hard aan te pakken, maar daar blijkt in de praktijk niets van terecht te komen.

Wildwest wil hij het niet noemen, maar collegelid Ewout Irrgang van de Rekenkamer vindt er geen doekjes om: de aanpak van schijnzelfstandigheid komt niet van de grond. De Belastingdienst controleert bedrijven en zzp'ers amper en treedt bij geconstateerde overtredingen nauwelijks op. De afgelopen twee jaar gaf de dienst maar drie keer een aanwijzing aan een opdrachtgever die over de schreef ging. Slechts één keer werd een correctie opgelegd.

De Rekenkamer baseert die conclusie op een analyse van 1,1 miljoen aangiften van zelfstandigen. Verder spraken de onderzoekers met belastingmedewerkers en met sociale partners. Die willen allemaal dat de regels voor zzp'ers duidelijker worden. Net als de Tweede Kamer die al jaren aandringt op het beschermen van mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. De Rekenkamer waarschuwt dat een snelle verbe-

In het kort

- Het kabinet beloofde schijnzelfstandigheid hard aan te pakken, maar daar komt in de praktijk niets van terecht.
- Bedrijven en zzp'ers worden amper gecontroleerd, constateert de Rekenkamer.
- Overtredingen worden zelden bestraft.
- Of iemand werknemer of zelfstandige is, valt dan ook lastig vast te stellen.

tering er niet inzigt. Daarvoor is het personeelsprobleem bij de Belastingdienst te groot en de controle op schijnzelfstandigheid te ingewikkeld.

We zouden eigenlijk tien

keer zoveel mensen moeten hebben om alle zzp'ers één keer in de tien jaar goed te controleren, zeggen Belastingmedewerkers. Door corona kwam er van bedrijfsbezoeken de afgelopen twee jaar weinig terecht. Tussen eind 2019 en eind 2021 nam de fiscus slechts 475 keer een kijkje op de werkvloer.

Terwijl het aantal zzp'ers in Nederland de afgelopen jaren bleef groeien, nam de controle op misbruik juist af. Aan de ene kant kwam dat doordat de wet DBA, die schijnzelfstandigheid moest tegengaan, na hevige protesten in de ijskast werd gezet. Aan de andere kant doordat de fiscus nog altijd met onvervulde vacatures

kampt en doordat de controle op schijnzelfstandigheid ingewikkeld en tijdrovend is. „Inspecteurs moeten eigenlijk ieder geval individueel bekijken.”

De politiek beloofde de afgelopen jaren kwaadwillenden aan te pakken. Bedrijven die mensen dwongen om zzp'er te worden, terwijl ze in loondienst hadden moeten worden genomen, zouden hun straf niet ontlopen, beloofde minister Eric Wiebes. Zijn opvolger Wouter Koolmees herhaalde dat. Niet alleen om werknemers te beschermen, ook om oneerlijke concurrentie tussen bedrijven tegen te gaan. Om van gemiste belastinginkomsten nog maar niet te spreken.

Maaltijdbezorgers zijn werknemers, zegt de rechter. FOTO ANP/HH

Het was ook Koolmees die met een webmodule kwam, een vragenlijst die zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer van tevoren kunnen invullen om te kijken of hun werkkrelatie een opdracht of een dienstverband is. Volgens de Rekenkamer wordt er amper gebruik van gemaakt. Net zomin als van het advies van de Belastingdienst zelf. Het aantal bedrijven dat vooraf laat toetsen of ze wel een goede inhuurconstructie toepassen neemt af.

Geen wonder. De pak-kans is zo klein, dat bedrijven doen wat hen het beste uitkomt. Vaak is dat een zelfstandige inhuren, want dat is goedkoper. Hoe het nu verder moet, weet de Reken-

kamer niet. „We hebben het ei van Columbus ook niet”, zegt Ewout Irrgang. „Met al het geleidelijk opvoeren van de controles zijn we er niet. Eerst moet goed duidelijk worden wanneer iemand zzp'er of werknemer is”.

Staatssecretaris Marnix van Rij (Belastingdienst) zegt in een eerste reactie dat hij de conclusies herkent. Het kabinet wil volgens hem de aanpak van schijnzelfstandigheid meenemen in de plannen voor het hervormen van de arbeidsmarkt.

FINANSCOOP

De eeuw van ASML?

Decennialang was Shell, incidenteel een kwartaaltje afgelost door Unilever, het meest waardevolle bedrijf aan de Nederlandse beurs. De afgelopen jaren heeft ASML met een marktwaarde van nu €250 miljard Shell (nog €160 miljard waard) echter van de troon gestoten.

Inmiddels is het hoofdkantoor naar Londen verhuisd en lijkt Shell qua betekenis voor de BV Nederland in te boeten. Was de twintigste eeuw van Shell, of van de olie- en gascator, de eenentwintigste eeuw wordt volgens steeds meer captains of industry de eeuw van ASML, of in bredere zin, van de techsector en de halfeleiderindustrie. Niet alleen ASML is een AEX-fonds geworden deze eeuw, recent volgden ook Besi en Asmi. NXP trad vorig jaar toe tot de Amerikaanse S&P 500. En hoewel het moeilijk voor te stellen is dat Shell naar de AMX-index (midkap) degradeert, is ondertussen ExxonMobil in de Verenigde Staten al wel uit de Dow Jones-index gevallen.

Wie dichterbij kijkt, ziet ook hoe kwetsbaar ASML als de nieuwe vandeldrager van onze economie nog is. In ruim dertig jaar tijd uit de kluiten gewassen na een aarzelende start, maar wel nog altijd geleid door de eerste en tweede generatie bestuurders. ASML mag als enige een technologie onder de knie hebben die nodig is om de meest geavanceerde chips te maken, wat nu een enorme machtspos-

De komende twee jaar worden cruciaal

sitie geeft, het bedrijf blijft ook afhankelijk van een paar grote klanten en van een pool met een beperkte hoeveelheid gekwalificeerd personeel en bestuurders. En vooral is ASML, net als de olie- en gaswereld, inmiddels het middelpunt van geopolitieke spelletjes tussen vooral het Westen en China, dat vroeg of laat met zijn eigen antwoord zal komen.

Wie gelooft dat ASML het beste is wat de BV Nederland in deze eeuw te bieden heeft, kijkt met een verhoogde hartslag naar het spannende moment waarop de drie belangrijkste kopstukken van het bedrijf, chief technology officer en mister ASML Martin van den Brink, ceo Peter Wennink en de ietwat autoritaire voorzitter en topcommissaris Gerard Kleisterlee (die ook tot voor kort bij Shell zat overigens), het bedrijf gaan verlaten.

Hoewel er op papier nog de nodige flexibiliteit is, weten insiders te melden dat van alle drie het vertrek nabij is. Het zal ongetwijfeld op de komende aandeelhoudersvergadering in Veldhoven de olifant in de zaal zijn. Wie lijnen de commissarissen op als nieuwe voorzitter? En welke interne kroonprins of externe topper moet met die nieuwe voorzitter de lijnen uitzetten, terwijl de belangen zo groot zijn. De komende twee jaar worden cruciaal. Niet alleen voor Veldhoven, ook voor Nederland.

Wouter van Bergen
Edwin van der Schoot